N° 278. 1860.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 26 en die van het Bijblad alleen f 10.

De prijs der advertentiën is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

VRIJDAG 23 NOVEMBER.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

(Staatsblad n°. 67.) *BESLUIT van den 7den November 1860, houdende wijziging der artt. 42 en 43 van het algemeen reglement van politie voor het Nederlandsch gedeelte der* Zuid-Willemsvaart.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 24sten September 1860, n°. 210, 3de afdeeling, waaruit blijkt, dat het in art. 55 van het door de wet van 4 Februarij 1843 (*Staatsblad* n°. 3) goedgekeurde verdrag van den 5den November 1842 voorgeschreven overleg met het Belgische gouvernement heeft plaats gehad;

Den Raad van State gehoord (advies van den 23sten October 1860, n°. 3);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister, van den 3den November 1860, n°. 147, 3de afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artt. 42 en 43 van het bij Ons besluit van den 18den November 1854 (*Staatsblad* n°. 143) vastgestelde algemeen reglement van politie voor het Nederlandsch gedeelte van het kanaal van *Maastricht* naar *'s Hertogenbosch*, genaamd de *Zuid-Willemsvaart*, gewijzigd vast te stellen als volgt:

Art. 42. De stoomvaart op het kanaal is geoorloofd met schroefstoombooten en met zoodanige andere stoombooten, waarvan, ter beslissing van het Gouvernement, het gebruik zonder overwegend nadeel kan worden toegestaan.

Voor het in de vaart brengen eener stoomboot op het kanaal wordt eene bijzondere vergunning van het Gouvernement gevorderd.

Onder stoombooten zijn ook stoomslepers begrepen.

De hoofdingenieur van den Waterstaat mag echter aan eene stoomboot het doen van een of meer togten vergunnen, tevens bepalende de grootste snelheid waarmede de boot mag gaan, welke echter in geen geval 180 el in de minuut mag overschrijden.

Art. 43. Bij de aanvrage van vergunning tot het doen varen eener stoomboot op het kanaal moet opgaaf geschieden van:

1. den naam der boot, met zoodanige aanwijzing, dat het mogelijk zij later na te gaan, of de boot, die op het kanaal vaart, dezelfde is, waarvoor vergunning is verleend;

2. de middellijn van de schroef, den aard en het vermogen van het voortstuwingsmiddel, benevens het maximum van diepgang.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 7den November 1860.

WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. VAN HEEMSTRA.

Uitgegeven den *veertienden* November 1860.

De Directeur van het Kabinet des Konings,
DE KOCK.

Bij besluit van 21 November 1860, n°. 34, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, aan den heer *J. van der Hoeven*, hoogleeraar in de faculteit der wis- en natuurkunde aan de hoogeschool te Leiden, vergunning te verleenen tot het aannemen der versierselen van kommandeur der orde van de Poolster, hem door Z. M. den Koning van Zweden en Noorwegen geschonken.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ITALIË.

De kardinaal staatssecretaris Antonelli heeft bij de te Rome gevestigde gezantschappen nadrukkelijk geprotesteerd tegen de door het Sardinische gouvernement in Umbrië en de Marken gehouden volksstemming. In de daartoe strekkende nota, welke de dagteekening van den 8sten dezer draagt, wordt in het voorbijgaan als eene uitgemaakte zaak aangevoerd dat de zoogenaamde raadpleging van den volkswil, op [illegible] wijze pleegt te geschieden en ook in de pauselijke provinciën heeft plaats gehad, dat zij geenszins als eene vrije uiting van den wensch der bevolking kan worden aangemerkt; maar opzettelijk en met nadruk wordt het beginsel zelf van het algemeen stemregt bestreden, als ongeldig, onregtvaardig en doodelijk voor de orde en rust der burgermaatschappij. Ten slotte verlangt de kardinaal teruggave van de door Sardinië aan den Roomschen Stoel ontweldigde provinciën, en vraagt hij bijstand van de andere gouvernementen om die teruggave te verwerven.

De Parijsche *Patrie* deelt in haar nommer van gisteren het volgende mede: »De generaal von Benedek, de Oostenrijksche bewindvoerder in het Venetiaansche, is in Venetië aangekomen; hij heeft er, naar verzekerd wordt, den 18den dezer eene legerorder uitgevaardigd, de verklaring inhoudende dat zijn gouvernement besloten heeft, niet aan te vallen, maar zijn Italiaansch grondgebied tegen elken aanval tot het uiterste te verdedigen.

» Tevens verneemt men dat het Venetiaansche met zeer vrijgevige instellingen zal worden begiftigd, en dat Oostenrijk aan de grenzen van Moldavië en Wallachye troepen als observatie-corps wil vereenigen; het hoofdkwartier van dit corps zal te Klausenburg, in Zevenbergen, worden gevestigd.

» Eene depêche uit Gaëta meldt ons, dat de aan den zeekant gelegen voorstad den 18den door de Sardiniers met kracht aangevallen is. Uit de vesting is hun vuur beantwoord. Na eene zeer levendige wisseling van kanonschoten is de strijd zonder eenige bepaalde uitkomst afgeloopen, terwijl het verlies aan weerszijden nagenoeg even groot was.

» Bij de afzending der jongste berigten was Terracina (eene nabij Gaëta en de Napelsche grenzen gelegen stad van den Kerkelijken Staat) nog niet door de Sardiniers bezet; men zeide dat zij daartoe besloten hadden, maar iets zekers was dienaangaande niet bekend. Doch de Sardinische vloot had eene flotille ligte vaartuigen naar de baai van Terracina gezonden om er te kruisen en aan Gaëta de communicatie ter zee met den Kerkelijken Staat af te snijden. Hierdoor zou het in het vervolg moeijelijker zijn Gaëta van leeftogt voorzien te houden.

In de jongste berigten uit Napels wordt verzekerd dat verscheiden provinciën in staat van beleg zijn gesteld, ten einde de militaire overheid in staat te stellen tot het tegengaan der woelingen van tegenstanders der aanhechting, welke op een groot aantal plaatsen in het koningrijk der Beide Siciliën schenen te zullen uitbreken.

Een ander ministerieel dagblad van Parijs, *le Pays*, zegt: »De gesteldheid van het koningrijk Napels levert steeds dezelfde moeijelijkheden op. Op verscheiden plaatsen zijn door de tegenstanders der aanhechting onlusten gesticht, en hierdoor is het noodzakelijk geworden strenge maatregelen te nemen. Van de vijftien provinciën, waarin het land verdeeld is, heeft men er vijf in staat van beleg moeten stellen. Eerlang zal er echter ongetwijfeld de rust hersteld worden.»

— In een bij de *Indépendance Belge* ontvangen schrijven uit Parijs van eergisteren wordt als zeker medegedeeld, dat de generaal de Goyon, de bevelhebber der Fransche troepen in den Kerkelijken Staat, bevel van zijn gouvernement heeft ontvangen om Terracina te bezetten, ten einde te beletten dat die stad door de Sardiniers in bezit genomen wierd.

Een in het even genoemde dagblad aangehaald schrijven uit Gaëta van den 12den zegt, dat er onder de troepen eene zeer goede stemming, maar onder de hoofdofficieren volslagen moedeloosheid heerschte, en dat de Koning aan ieder vrijheid gegeven had om de vesting te verlaten, zeggende dat hij niemand door dwang wilde terughouden en dat de bevreesden allen mogten vertrekken.

De *Moniteur de l'Armée*, een half-officieel dagblad van Parijs, berigt vrij stellig, dat Terracina door de Fransche troepen bezet zal worden, en voegt er geruchtsgewijze bij, dat dit den 21sten of 22sten dezer maand zou plaats hebben. Het bezetten dier stad door Fransche troepen, zegt dat blad, is uit het militaire oogpunt voor de veiligheid der grenzen van den Kerkelijken Staat noodig en wordt door de inwoners levendig gewenscht.

Garibaldi heeft onder dagteekening van den 6den dezer het volgende schrijven gerigt aan de commissiën, welke hem in den tijd hebben geholpen de expeditie naar Sicilië uit te rusten:

» Broeders, gij zijt krachtdadig voor het vaderland werkzaam geweest. Italië heeft de vrijmaking zijner zuidelijke gewesten ten deele aan uwe bemoeijingen te danken.

» Gaat niet uiteen. Laat het werk niet half onafgedaan. Wat gij voor Napels en Sicilië hebt gedaan, behoort gij ook voor Rome en Venetië te doen. De sluwheid en de vreesachtigheid van anderen, wel verre van u te ontmoedigen, behooren u aan te sporen om te blijven streven naar het doel, in welks najaging gij mij altijd tot medehelper zult hebben."

De jongste berigten uit Turijn melden dat Koning Victor Emanuel den 26sten of 27sten dezer Napels verlaten en zich naar Sicilië begeven zal, om aldaar eenen dag te Messina en eenen dag te Palermo te vertoeven; zullende Zijne Majesteit daarna waarschijnlijk niet naar Napels, maar regtstreeks naar Turijn terugkeeren.

Verder wordt gemeld, dat er in de laatste dagen tien of twaalf duizend man Sardinische troepen uit onderscheiden havens van het schiereiland naar Sicilië ingescheept zijn, en dat de citadel van Messina, indien zij weigert zich over te geven, door die troepen belegerd zal worden.

FRANKRIJK.

Het Fransche gouvernement heeft weder eenen strengen maatregel

tegen een kerkelijk gezind dagblad genomen. De uitgave van een te Blois uitkomend dagblad, *la France centrale*, is bij een besluit van den minister van binnenlandsche zaken voor twee maanden geschorst, op grond dat het, na reeds twee malen van overheidswege gewaarschuwd te zijn, in zijn nommer van den 12den dezer 's lands constitutie en wetten heftig had aangevallen, en dat het in het algemeen de politieke hartstogten trachtte gaande te maken, onder voorwendsel van de belangen der godsdienst te verdedigen.

— De Bank van Frankrijk, overvloed van zilver maar gebrek aan goud hebbende, ontbood goud uit Londen en bragt daardoor de Bank van Engeland in de noodzakelijkheid om haar disconto te verhoogen. Hierop heeft de eerstgenoemde de laatste verzocht eene hoeveelheid gonds ten bedrage van vijftig millioen francs tegen eene hoeveelheid zilver van dat zelfde bedrag te ruilen, en volgens berigten uit Parijs van gisteren is dat verzoek onder zekere bedingen ingewilligd.

Dit heeft aan de Parijsche effectenbeurs de koersen gisteren doen rijzen; men dacht dat nu de oorzaak der ongelegenheden, welke zich laatstelijk op de geldmarkt hadden voorgedaan, weggenomen was, en dat de Bank van Engeland haar disconto dadelijk weder zou verlagen.

TURKIJE.

Blijkens berigten uit Konstantinopel van den 9den dezer heeft de Porte besloten de geldleening, welke in haren naam met een Parijsch bankiershuis, dat van Mirès en Compagnie, is aangegaan, te bekrachtigen, hoe bezwarend de voorwaarden ook voor haar zijn. Ofschoon de Turksche schatkist aan het genoemde bankiershuis minstens zestien per cent jaarlijksche rente zou moeten betalen, werd het tot stand komen der geldleening bij de Porte als eene zeer heuglijke gebeurtenis beschouwd, daar zij de middelen zou opleveren om het papiergeld, den kanker van Turkije's finantien, geheel in te lossen, en om het leger door betaling der achterstallige soldij in eene goede stemming te houden.

— Prins Michael Obrenowitsch is door den Sultan, als opperheer van Servië, tot vorst over dat land aangesteld. Het daartoe strekkende bevelschrift van den Grooten Heer is den 18den dezer te Belgrad plegtig afgekondigd, in bijzijn van den Turkschen gouverneur, de buitenlandsche consuls en andere personen van hoogen rang. Vorst Michael hield daarna eene aanspraak; hij verklaarde dat hij het bewind zou voeren naar het tweeledige beginsel hetwelk van ouds bij zijn geslacht aangenomen was, te weten trouw aan 's lands opperheer, en handhaving der regten van het Servische volk.

NOORD-AMERIKA.

Blijkens de berigten uit New-York van den 7den dezer was het zoo goed als zeker, dat de heer Lincoln bij de den vorigen dag alom in de Vereenigde Staten gehouden stemming tot verkiezing van een President der Unie, meer stemmen dan een van de andere candidaten had bekomen, en eene genoegzame meerderheid had verworven, zoodat hij op den dag waarop de heer Buchanan zijn ambt moet nederleggen, dat is op den 4den Maart eerstkomende, aan het hoofd van het eedgenootschappelijke bestuur zal treden.

Naauwkeurige opgaven omtrent den uitslag der stemming waren echter bij de afzending der boven aangehaalde berigten te New-York nog niet bekend, zoodat nog niet kon worden opgegeven, hoe groot de meerderheid was, welke zich voor den candidaat der republikeinsche partij verklaard had.

Een tot die partij behoorend dagblad van New-York, de *Times*, zegt in zijn nommer van den 7den dezer:

» Wij hebben geenen lust om met deze overwinning te pralen, hoe groot en gewigtig zij ook is. In den strijd hebben de republikeinen bestendig hun beginsel op den voorgrond gesteld. Voor hunne tegenpartijders daarentegen was bevreesdmaking het voorname middel om te overreden; zij trachtten vooral stemmen te winnen door te wijzen op de gevaarlijke gevolgen, welke de verkiezing van eenen republikeinschen president naar hunne bewering voor de algemeene en bijzondere belangen moest medebrengen.

» Eenheid en beginsel ontbrak bij onze tegenpartijders, en zij zijn niet in staat geweest om hunne keuze op éénen en denzelfden candidaat te vestigen en al hunne krachten tot bevordering van deszelfs verkiezing in te spannen. Het gevolg daarvan is geweest, zoo als te verwachten was, gebrek aan ordelijke zamenwerking, ontmoediging en de nederlaag.

» De verkiezing van den heer Lincoln zal eene aanmerkelijke en zeer gewigtige verandering in het bestier der eedgenootschappelijke aangelegenheden medebrengen. De staatkunde, welke de strekking heeft om de instelling der slavernij uit te breiden en den politieken invloed der slavenhouders te vergrooten, zal nu in haar streven gestuit en belet worden nog meer veld te winnen. Het belang der slavenhouders zal niet langer aan het eedgenootschappelijke bewind de wet stellen en zijne aanspraken bij hetzelve doordrijven. De constitutie der Unie zal niet langer worden beschouwd als enkel een werktuig tot schraging en uitbreiding van de instelling der slavernij zijnde. Wij zullen niet meer behoeven te vreezen dat de Afrikaansche slavenhandel door de Unie weder tot eenen wettigen handel zal worden verklaard; er zullen in tegendeel meer krachtige en afdoende maatregelen ook van de zijde der Vereenigde Staten worden genomen om dien handel te stuiten en uit te roeijen.

» Doch de gewigtigste verandering zal zijn, dat te Washington eerlijkheid, regtschapenheid en vaderlandsliefde zullen heerschen, in plaats van de veilheid, flaauwhartigheid en kuiperij, welke in de laatste jaren de leiding onzer openbare aangelegenheden hebben gekenmerkt. Eene verandering in dit opzigt is volstrekt noodig en kan geen uitstel lijden. Het staat nu in de magt der republikeinsche partij, den grondslag te leggen voor het nuttigste, het meest populaire en het bestendigste bewind, hetwelk ons land in langen tijd heeft gehad; doch zij dient het oog niet te sluiten voor de bezwaren, welke zij daarbij zal ontmoeten."

De *Herald*, de *Express* en het *Journal of Commerce*, New-Yorksche dagbladen van de demokratische partij, erkennen de zege der republikeinen en haar groot gewigt, maar troosten zich met de gedachte dat het republikeinsche bewind in de beide Huizen van het Congres der Unie de meerderheid tegen zich zal hebben, en daardoor belet zal worden de raadgevingen van de abolitionisten op te volgen.

De New-Yorksche berigtgever van de Londensche *Times* zegt in een schrijven, hetwelk door dat blad eergisteren is medegedeeld: » Er zijn velen welke vreezen dat, indien de heer Lincoln gekozen wordt, gelijk nagenoeg zeker is, woelingen in het Zuiden en botsingen tusschen de noordelijke en zuidelijke staten het gevolg zullen zijn en dat deze op ontbinding der Unie zullen uitloopen. Zeker is het, dat er in het Zuiden groote opgewondenheid heerscht, en dat er althans door eenen van de zuidelijke staten stappen strekkende tot ontbinding der Unie zullen worden gedaan. De wetgevende kamer van Zuid-Carolina is thans vergaderd; er is reeds door den gouverneur een voorstel gedaan om zich van de Unie af te scheiden, en de bevolking van dien staat is geneigd om zich met dat voorstel te vereenigen. Ook is het zeker, dat er in de staten Georgia en Alabama eene groote partij bestaat, welke tot afscheiding geneigd is. Doch aan den anderen kant is in elk van die staten eene groote, en in Georgie en Alabama, geloof ik, eene overmagtige partij, welke in de Unie wil blijven, terwijl in de overige staten van het Zuiden de partij van de voorstanders der Unie stellig de bovenhand heeft.

» Ofschoon het in tijden van zoo groote opgewondenheid onmogelijk is den afloop vooruit te zien, welke dikwerf door onbeduidende oorzaken wordt bepaald, geloof ik, dat, indien het Zuiden aan zich zelf wordt overgelaten, het niet tot eene scheuring zal komen. In dat deel des lands is het conservative bestanddeel der bevolking op zich zelf sterk genoeg om den strijd tegen de voorstanders der scheuring vol te houden, zonder zedelijke of andere ondersteuning van het eedgenootschap te vragen. De voorstanders der scheuring gevoelen zelve, dat zij in hun eigen land de minderheid hebben; dit is uit gezegden van hunne dagbladen op te maken.

» Aan den anderen kant is het Noorden eendragtig. Hoe verschillend er ook over de keuze van den heer Lincoln wordt gedacht, er is maar één gevoelen omtrent de instandhouding der Unie: de algemeene overtuiging is dat de Unie in allen gevalle, en wat het ook kosten mogt, in stand dient te blijven. Ik weet dat verscheiden personen, welke met de republikeinsche partij niet ingenomen zijn, voor den heer Lincoln hebben gestemd in de overtuiging dat diens verkiezing het eenige middel zou zijn om aan de bestaande oneenigheden een einde te maken en het voortdurend bestaan der Unie te verzekeren."

NASCHRIFT.

ROME, 21 November. De Koningin-weduwe van Napels is met hare jongere kinderen alhier aangekomen en in het Quirinaal afgestapt. De jonge Koningin is te Gaëta gebleven. De Franschen zullen Terracina bezetten.

TURIJN, 22 November. De Koning zal aanstaanden Maandag van Napels naar Palermo vertrekken. Volgens de *Opinione* zijn de onderhandelingen over de teruggave van het geschut, hetwelk de Napelsche troepen naar het Romeinsche grondgebied medegevoerd hebben, nog niet afgeloopen, en zou de generaal de Goyon te kennen hebben gegeven, dat hij het bedoelde materieel niet aan Koning Frans zou teruggeven, maar het even min aan de regering van Victor Emanuel zou uitleveren, wier regten in Napels hij niet erkende.

WEENEN, 22 November. Volgens berigten uit Pesth van eergisteren waren de uitzigten op het tot stand komen der conferentie te Gran minder gunstig geworden, en twijfelde men of dezelve nog wel in den loop van dit jaar zou kunnen plaats hebben.

VENETIE, 22 November. De gisteren avond op het Marcusplein gehouden tombola is zonder eenige stoornis der orde en rust afgeloopen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'sGRAVENHAGE, *den 22sten November* 1860.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn voortgezet de beraadslagingen over de artikelen van het wets-ontwerp betreffende de nieuwe regterlijke inrigting.

De artt. 64 en 65 werden zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Art. 66, luidende:

» De geregtshoven nemen kennis van het hooger beroep van alle daarvoor vatbare vonnissen en beschikkingen op request door de arrondissements-regtbanken, tot hun regtsgebied behoorende, in burgerlijke zaken gewezen,"

gaf den heer van Eck aanleiding om op te merken dat de geregtshoven ook kennis moesten nemen in hooger beroep van vonnissen, gewezen door de kantonregters, en zulks in verband met art. 52.

De Minister van Justitie geloofde niet dat het noodig was in den zin van den heer van Eck het artikel te veranderen.

Art. 66 werd daarop zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Artt. 67, 68, 69 en 70 werden zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. Hiermede waren afgeloopen de beraadslagingen over de paragraaph » van de geregtshoven".

Over de 4de paragraaph » van den Hoogen Raad" werden geene algemeene beraadslagingen gevoerd.

Art. 71 werd zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Over art. 72, luidende:

» De Hooge Raad oordeelt, met uitzondering der zakelijke regtsvorderingen, die voor den gewonen regter gebragt worden, in eersten aanleg, en behoudens revisie in de gevallen waarin bij den lageren regter hooger beroep openstaat, over alle vorderingen:

» 1°. waarbij de Koning of de leden van het Koninklijke Huis als gedaagden worden aangesproken;

» 2°. waarbij de Staat als gedaagde wordt aangesproken, behalve over die welke 's Rijks belastingen betreffen",

voerde de heer Thorbecke het woord. Deze vroeg de reden waarom de Minister van Justitie de uitzondering had gemaakt dat de Hooge Raad in eersten aanleg zou oordeelen in de gevallen waarbij de Staat als gedaagde was aangesproken, behalve over die welke 's Rijks belastingen betroffen. Hij meende om de door hem aangevoerde redenen, dat die bijvoeging gerust kon worden weggelaten.

De Minister van Justitie toonde aan dat de inhoud van dit artikel steunde op art. 161 der Grondwet, de uitzondering daarin kwam hem niet alleen niet onnoodig, maar ook niet schadelijk voor.

De heer Thorbecke beantwoordde den Minister van Justitie en meende

dat het artikel alleen bepalingen moest inhouden, betrekkelijk burgerlijke regtsvorderingen.

De Minister van Justitie merkte op dat men hierbij de bepaling van art. 146 van de Grondwet in het oog moest houden, terwijl hij verder van oordeel was dat zaken van belastingen door den gewonen regter moesten worden behandeld.

De heer van Eck herinnerde dat dezelfde opmerking door hem bij de behandeling van art. 1 was gedaan, en wat alstoen door den Minister was in het midden gebragt.

De Minister van Justitie gaf nog te kennen, dat in verband met art. 146 der Grondwet en in den geest van art. 161 de uitzondering, waarop men doelde, was opgenomen.

Art. 72 werd daarop zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De artt. 73, 74, 75, 76, 77 en 78 werden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Art. 79, luidende:

» De Hooge Raad oordeelt in het hoogste ressort over alle jurisdictiegeschillen:

» 1°. tusschen arrondissements-regtbanken of kantongeregten, welke niet behooren tot het regtsgebied van hetzelfde geregtshof;

» 2°. tusschen de geregtshoven onderling;

» 3°. tusschen een geregtshof en een kantongeregt, of eene regtbank, tot het regtsgebied van zoodanig geregtshof behoorende;

» 4°. tusschen een bij deze wet ingesteld regterlijk collegie of kantongeregt, en een der collegien, aan welke bij bijzondere wetten regtsmagt is opgedragen."

was door den Minister van Justitie in dier voege gewijzigd, dat onder 3°. zouden wegvallen de woorden: *tot het regtsgebied van zoodanig geregtshof behoorende.* Deze gaf de redenen op, die hem er toe geleid hadden dit artikel te wijzigen.

Het artikel werd, even als art. 80, zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De heer van Eck meende dat art. 81, luidende:

» De procureur-generaal bij den Hoogen Raad kan zich in cassatie voorzien in het belang der wet, na verloop der termijnen aan partijen of belanghebbenden toegestaan, zonder dat door 's Raads uitspraak verandering kan worden gebragt in de regten, door partijen of belanghebbenden verkregen,"

niet in de wet noodig was. Zonder daaromtrent nader ingelicht te worden zou hij zich tegen dit artikel verklaren.

De Minister van Justitie deed het voordeel der hier bedoelde bepaling uitkomen door aan te toonen dat de voorziening in cassatie in het belang van de wet moest leiden tot zekerheid en eenvormigheid in de regtspleging.

De heer van Eck meende dat dit voorschrift niet zou leiden tot het doel dat de Minister daarbij beoogde, hetgeen hij in eenige bijzonderheden trachtte te betoogen.

De Minister van Justitie bleef van zijne zijde volhouden dat het bedoelde oogmerk door de aangevallen bepaling wel zou worden bereikt: het middel, al mogt dat zwak werken, zou kunnen worden versterkt.

Art. 81 werd daarop zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Over art. 82, luidende:

» De Hooge Raad vernietigt en stelt buiten werking de vonnissen, arresten, handelingen en beschikkingen, wegens:

» 1°. verzuim van vormen, op straffe van nietigheid voorgeschreven;

» 2°. verkeerde toepassing of schending van het regt;

» 3°. overschrijding van regtsmagt",

voerde de heer Thorbecke het woord. Hij behandelde de bepalingen in de 1ste en 2de alinea voorkomende. Het doel van den Minister was, om te kunnen casseren als de gedachte of de zin der wet, hetzij wettelijke verordening, gewoonte of vreemde wet, was geschonden. Dit doel keurde hij goed; maar het door den Minister aangeraden middel was niet noodig noch raadzaam. De voorgestelde vervanging van *schending van de wet* door *schending van het regt* was daarom niet noodig, omdat de uitdrukking *wet* is iedere toepasselijke regtsregel die steunt op de wet, wettelijke verordeningen, gewoonteregt of vreemde wetten. Aannemende dat de bevoegdheid van den regter in cassatie *ten aanzien* van uitleg van de wet even ver gaat, dan kon geen twijfel overblijven, wanneer men in de wet las: » de regter casseert wegens schennis van de wet."

De vervanging van *wet* door *regt* was, zijns inziens, niet raadzaam, omdat door de uitdrukking: schennis van de wet, het wezen van hetgeen door de cassatie moest verkregen worden, volkomen wierd bereikt. Schending van het regt was eene te onbestemde uitdrukking, als niet genoeg aangevende tot hoe ver de regter in cassatie zou kunnen en behooren te gaan.

De bedoelde uitdrukking kwam hem eindelijk niet wenschelijk voor, als kunnende leiden tot misbruiken.

De heer Wintgens meende in de voordragt der Regering te zien, dat het thans bestaande stelsel van cassatie niet voldeed. Die meening was ook hij toegedaan. Een hof van cassatie als wachter voor de wet was voor een groot rijk nuttig; voor een klein land in burgerlijke zaken was het overbodig, onnoodig voor het regt, en alleen tot tijdverlies en kosten leidende. Weinige resultaten werden door de regtbehoevenden door dat middel verkregen. Dat stelsel werkte in een land als het onze verkeerd, gelijk hij door voorbeelden aantoonde. Dit moest men niet aan den regter van cassatie wijten maar aan het systeem zelf, dat alleen zag op de handhaving van de wet maar niet op de belangen van bijzondere personen. De Regering erkende door haar voorstel de gegrondheid der bestaande bezwaren. Daaraan wilde zij te gemoet komen, en den werkkring van den Hoogen Raad wijder uitbreiden. Het regtsmiddel van cassatie onderging hierbij eene groote nederlaag; wat men voorstelde was de cassatie niet, maar eigenlijk het appèl in een hooger ressort.

Nu was door sommigen voorgesteld het bestaande te behouden; dit zou hij geheel verkeerd vinden, omdat alle regtsbeslissingen niet gezegd konden worden te steunen op de wet: gewoonten waren nog geen wetten. Het voorstel der Regering bevatte vele voordeelen boven het bestaande: verkeerd regt zou alsdan kunnen hersteld worden. Wilde men op het bestaande terugkomen of wilde men daarentegen het stelsel der Regering aannemen? Hij voor zich wenschte noch het een noch het ander. De nadeelen van het tegenwoordige had hij voldoende aangetoond; uit het voorgestelde zou zijns inziens een te groote omslag ontstaan.

De heer van Eck meende dat de strijd was afgedaan; het middel van cassatie had men niet moeten goedkeuren, maar de zaak was beslist; stemde men het artikel af, dan zou men niets in de plaats bekomen. Was de meening der meerderheid van de leden der Kamer niet veranderd, dan moest men zich met de cassatie behelpen. Uit de bijgebragte voorbeelden bleek wel dat er bezwaren tegen de cassatie bestonden, maar bij het voorstel der Regering zouden meerdere voordeelen te bekomen zijn, dan bij het bestaande. Zijn gevoelen over hetgeen cassatie moest zijn zette hij in eenige bijzonderheden uiteen, wenschende hij vooral dat de noodige eenheid in deze aangelegenheid zou bestaan; waartoe dit voorstel der Regering allezins zou kunnen bijdragen. Met de door den heer Thorbecke ontwikkelde denkbeelden verklaarde hij zich niet te kunnen vereenigen.

De heer Heemskerk Azn. voegde zich bij hen, die het bestaande met betrekking tot het middel van cassatie niet goedkeurden. Nam men de voorgestelde verandering niet aan, dan bestendigde men het tegenwoordige. Tegen het voorstel der Regering had hij twee bezwaren: tegen de uitdrukking: schending van het regt, en tegen die van: verkeerde toepassing van het regt. Er bleef bij hem twijfel bestaan, of door de uitdrukking: schending van het regt de Hooge Raad zich niet boven de wet zou kunnen stellen. De uitdrukking: verkeerde toepassing van het regt verklaarde hij niet te begrijpen. Beter zou hij het oordeelen hier te stellen schending of verkeerde toepassing van de wet, of anderzins verkeerde beslissing van het regtspunt, welke redactie hij toelichtte.

De heer Wichers beantwoordde den heer Thorbecke omtrent diens meening dat het woord *wet* in den ruimsten zin moest worden opgenomen ook in verband met vreemde wetten. Die opvatting, meende hij, was in strijd met de Grondwet, die de wetten van ons eigen land daarbij bedoeld had.

De heer Thorbecke beantwoordde de bedenkingen van de heeren Wichers en Wintgens.

De Minister van Justitie gaf te verstaan, dat de rede van den heer Wintgens eigenlijk was eene protestatie tegen artt. 2 en 30 van het wetsontwerp. Op die besluiten kon men niet terugkomen. Hij erkende dat de heer Thorbecke juist gekarakteriseerd had het doel van n°. 2 van dit artikel. De tegenwoordige toestand omtrent de cassatie had geleid tot eene beperking van het begrip van wet en tot eene beperkte toepassing van het bedoelde middel. Die beperkende opvatting sloot uit de beoordeeling van vreemde wetten, hetgeen niet altijd het geval kon zijn; sommige bepalingen van de algemeene wetgeving, sommige voorschriften omtrent het erfregt, de testamenten, enkele artikelen van het strafregt moesten getoetst worden aan vreemde wetten. De jurisprudentie van den Hoogen Raad was ondertusschen anders, de strekking van deze was in strijd met het begrip dat men aan wet moet hechten. Wenschelijk was het dat begrip te verduidelijken en tot bereiking van het doel was een ander middel noodig dan het bestaande. Onnoodig was dus de verandering niet. Onraadzaam mede niet, gelijk men had te kennen gegeven, omdat het woord regt te onbestemd zou wezen. Bij het ontwerpen der wet kwam hem de voorgestelde uitdrukking uit menige andere als de beste voor, meenende hij niet dat de Hooge Raad daardoor te groote magt zou erlangen. Cassatie was kritiek van het vonnis van den lageren regter; het regt, dat deze kon toepassen, was in de wet gelegen in haren geheelen omvang; op geen anderen grond mogt dat regt rusten; en dien ten gevolge zou de taak van den cassatieregter zeer bestemd zijn. Het woord regt in de alinea zou de onzekerheid doen ophouden, die volgens het bestaande stelsel bestond; met behoud van het woord wet zou de twijfel blijven bestaan. Nam men de door den heer Heemskerk voorgeslagen redactie aan, dan vreesde hij dat men weder de moeijelijkheden van het bestaande zou ondervinden. Vond men eene betere uitdrukking om het doel dat hij beoogd had te verwezenlijken, hij zou zich gaarne daarbij nederleggen.

De heer Thorbecke stelde daarop voor de woorden *van het regt* te vervangen door *van de wet.*

De heer de Brauw deed uitkomen wat het doel van cassatie was. De Hooge Raad oordeelde dat de regtsbedeeling zou plaats hebben overeenkomstig de bedoeling der wet, dat de eenheid in de toepassing van de wet bevorderd zou worden. Dit was en werd steeds erkend door bevoegde beoordeelaars. Stelde men zich dit doel van de cassatie voor, dan kon men de uitdrukking van den Minister niet goedkeuren. Nam men de uitdrukking aan, dan zou het feit niet, maar al het andere aan de regtsmagt van den Hoogen Raad onderworpen zijn. Als cassatie zoo moest opgevat worden in den aangegeven zin, dan begreep hij niet dat de Minister aan zijne redactie vasthield. Hij geloofde wel dat er eene redactie te vinden zou wezen om aller gevoelen te vereenigen: bijv. schending van het regt op de wet gegrond, of waarop de wet verwijst en tevens gewagen van verkeerde toepassing van de wet. De uitdrukking des Ministers kon hij niet goedkeuren, en hij zou zich dan liever met het bestaande vergenoegen.

De heer Thorbecke lichtte nu nader zijn amendement toe, in verband met zijne vroegere opmerkingen en de rede des Ministers.

Hij geloofde niet dat deze door vervanging van *wet* in *regt* zijn doel zou bereiken. Wierd dat denkbeeld aangenomen, dan vreesde hij, zou men weldra den Hoogen Raad zien ontaarden, het hof van cassatie zou een hof van appèl, een almogende regter worden. Het woord regt had zijns inziens een te ruimen zin.

De Minister van Justitie toonde nog nader aan, waarom hij zijne verandering had voorgestaan. Bij de belangrijke discussie die nu over dit artikel had plaats gehad, geloofde hij dat alle twijfel voor het vervolg zou worden opgeheven, en uit dien hoofde alle eigenliefde voor zijn voorstel op zijde zettende, verklaarde hij het amendement van den heer Thorbecke over te nemen.

Het aldus gewijzigde artikel werd daarop met 65 tegen 3 stemmen aangenomen.

De artt. 83 en 84 werden zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Art. 85, luidende:

» De regtsmagt van den Hoogen Raad strekt zich op den voet, bij bijzondere wetten of algemeene maatregelen van inwendig bestuur bepaald, mede uit tot de beslissingen der regterlijke magt in de koloniën en bezittingen van den Staat in andere werelddeelen",

gaf den heer van Eck aanleiding om zich te verzetten tegen de uitdrukking *of algemeene maatregelen van inwendig bestuur*, die hij uit de wet wenschte genomen te zien.

De Minister van Justitie verwees naar hetgeen omtrent de bedoelde woorden was te kennen gegeven in de gewisselde stukken, en meende dat de bedoelde woorden moesten behouden worden.

De heer van Eck stelde daarop voor, de aangehaalde woorden te doen wegvallen.

De heer van der Linden gaf als zijn gevoelen te kennen, dat de

Hooge Raad was een Nederlandsche regter, wiens bevoegdheden op de wetten steunen moesten.

De Minister van Justitie bleef volhouden, dat de attributen van den Hoogen Raad als Nederlandschen regter moesten voortvloeijen uit de wet: maar met betrekking tot koloniale aangelegenheden moesten de bepalingen der Grondwet omtrent de kolonien niet uit het oog verloren worden.

De heer Olivier vereenigde zich met het voorgestelde amendement, geloovende hij dat, als de bedoelde woorden in de wet bleven staan, alsdan ieder oogenblik daaromtrent veranderingen zouden kunnen gemaakt worden.

De heer van der Linden zag niet dat de noodzakelijkheid gebleken was om de bevoegdheden van den Hoogen Raad bij beschikkingen te regelen.

De heer Thorbecke verklaarde zich tegen de door den Minister van Justitie verdedigde uitdrukking.

De heer Mijer gaf den Minister van Justitie in overweging om de aangevallen woorden te vervangen door *algemeene* verordeningen.

De heer Thorbecke meende dat naast de uitdrukking *wetten* niet kon gesteld worden *algemeene verordeningen*.

De Minister van Justitie maakte zwarigheid om te voldoen aan het verlangen van den heer Mijer. Voor het overige ontkende hij de verpligting om de bevoegdheid van den Hoogen Raad als koloniaal regter bij de wet vast te stellen.

Het amendement van den heer van Eck werd daarop met 39 tegen 29 stemmen aangenomen, waarna art. 85 zonder hoofdelijke stemming werd goedgekeurd.

Art. 86 werd zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Over de overgangsbepalingen in het algemeen voerde niemand het woord.

Art. 87 werd zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Omtrent art. 88, luidende:

„De leden, ambtenaren van het openbaar ministerie, griffiers en substituut-griffiers van en bij de opgeheven provinciale geregtshoven genieten, voor zooverre zij niet worden herbenoemd, een wachtgeld, bedragende twee derden van hunne tegenwoordige bezoldiging, met inbegrip voor de griffiers van hunne emolumenten, alles behoudens aanspraak op pensioen.

„Tot eene betrekking geroepen, waaraan eene mindere bezoldiging, dan aan hunne tegenwoordige verbonden is, genieten zij, boven de bezoldiging aan de nieuwe betrekking verbonden, zoodanige toelage, als noodig is om hen in het genot te stellen van een inkomen uit 's Rijks schatkist, gelijk aan hunne tegenwoordige bezoldiging.

„Op de hier bedoelde ambtenaren zijn toepasselijk de wettelijke bepalingen betreffende de pensioenen van ambtenaren, die ten gevolge van maatregelen van bestuur buiten hun toedoen tijdelijk worden ontslagen."

gaf de heer Schimmelpenninck te kennen dat hij den inhoud van dat artikel niet kon overeenbrengen met het 2de der additionele artikelen van de Grondwet. Afgescheiden van dit bezwaar had hij bedenkingen tegen den inhoud zelf, waarvan hij den zin vooral met betrekking tot de bepalingen aangaande de herbenoeming of overplaatsing niet duidelijk vond. Wenschelijk achtte hij het dat geen antecedent omtrent de onafzetbaarheid der regterlijke magt hier werd daargesteld. Eerlijkheid en goede trouw, meende hij, bragten mede dat het wachtgeld op het volle bedrag van het tractement en niet op twee derden moest worden gesteld.

De heer van Heiden Reinestein ondersteunde het denkbeeld van den heer Schimmelpenninck.

De Minister van Justitie merkte den heer Schimmelpenninck op dat de Grondwet alleen verzekerd had dat de hier bedoelde ambtenaren hun ambt zouden behouden, zoo lang dit zelf zou bestaan. Wierd dit opgeheven dan bedoelde de Grondwet niet dat de ontslagenen zonder werkzaamheden te doen steeds de volle bezoldiging zouden genieten; $^2/_3$ daarvan als wachtgeld was, zijns inziens, eene billijke vergoeding. Ten slotte gaf hij eenige inlichtingen ter verduidelijking van de woorden die onduidelijk waren voorgekomen.

De heer Schimmelpenninck kwam op het grondwettig bezwaar terug, en meende dat de Grondwet duidelijk was, als van schadevergoeding gewagende en niet van tegemoetkoming. In 1838 had men ook denzelfden weg ingeslagen. Ter opheffing zijner bezwaren stelde hij als amendement voor het artikel aldus te wijzigen, dat na het woord *herbenoemd*, zou gelezen worden:

„of behoudens de bepalingen van het 2de lid van dit artikel, eene herbenoeming weigeren, eene jaarlijksche schadevergoeding, waarvan het bedrag gelijk staat aan dat hunner bezoldiging tijdens de invoering dezer wet, met inbegrip voor de griffiers van hunne emolumenten, alles behoudens aanspraak op pensioen.

„Voor zoover de hier bedoelde ambtenaren mogten worden herbenoemd bij het geregtshof, waarvan de zetel gevestigd wordt, ter plaatse alwaar zij tijdens de invoering dezer wet hun regterlijk ambt bekleedden, vervalt, bij weigering om de regterlijke betrekking te aanvaarden, de schadevergoeding behoudens aanspraak op pensioen."

Dit amendement in stemming gebragt zijnde, werd met 41 tegen 26 stemmen verworpen.

Art. 89, luidende:

„De tegenwoordige kantonregters behouden hunne betrekking gedurende den tijd, waarvoor zij zijn benoemd.

„Wanneer zij na het uiteinde van hunnen bij de invoering dezer wet loopenden diensttijd worden herbenoemd, zijn zij aangesteld voor het leven.

„Bij herbenoeming is de eenmaal afgelegde eed bij voortduring verbindend."

had de Minister nader voorgesteld te doen vervallen. Op het artikel was door den heer Heemskerk Azn. een amendement voorgedragen, om daaraan een nieuw lid toe te voegen, luidende: „De kantonregters, wier tegenwoordige belooning, met inbegrip der emolumenten, meer bedraagt dan hetgeen volgens staat A, behoorende bij art. 41 dezer wet, aan hunne betrekking is verbonden, genieten, zoo lang zij in die betrekking blijven, dat hoogere bedrag uit de schatkist, echter niet boven de som van f 3000." Door de intrekking van het artikel van het wetsontwerp, moest dit amendement als een op zich zelf staand artikel beschouwd worden.

De heer Heemskerk Azn. lichtte dit amendement toe, hetwelk strekken moest om bij aanneming der wet te voorkomen, dat eene groote onbillijkheid zou worden begaan.

De heer van Bosse ondersteunde het amendement.

De heer Cool verklaarde zich mede met hetzelve te kunnen vereenigen.

De heer Heemskerk Azn voegde, ter gemoetkoming aan een geopperd bezwaar, achter het woord *emolumenten*, de volgende: „berekend naar de gemiddelde opbrengst dier emolumenten in de drie jaren aan de invoering dezer wet voorafgaande."

De Minister van Justitie verklaarde bij rijper overleg, dat er termen bestonden om, voor het verlies der emolumenten, aan de kantonregters de voorgestelde vergoeding te verleenen. Dien ten gevolge verklaarde hij het amendement over te nemen.

De heer van Nispen van Sevenaer vroeg, of dit ook zou gelden bij eene herbenoeming, welke vraag de Minister toestemmend beantwoordde.

Het artikel werd daarop met 50 tegen 17 stemmen aangenomen.

De artt. 90, 91 en 92 werden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Over art. 93, hetwelk door den Minister van Justitie was gewijzigd en aldus luidde:

„De tegenwoordige ambtenaren van de regterlijke magt die niet bezitten de vereischten in deze wet voorgeschreven, kunnen hunne ambten, voor zoo verre die in wezen blijven, behouden, of ook tot gelijksoortige ambten benoemd worden.

„De tegenwoordige substituut-griffiers die den graad van meester in de regten niet bezitten, zijn tot griffier benoembaar.

„Art. 14 dezer wet is niet toepasselijk op regterlijke ambtenaren, die het drijven van handel, het doen van nering, het uitoefenen van eenig beroep, of ook de betrekking, al is zij bezoldigd, van lid, secretaris of penningmeester van waterschappen, hoogheemraadschappen, dijk- en polderbesturen onder de vroegere wetgeving met het lidmaatschap der regterlijke magt hebben vereenigd."

voerde de heer Dullert het woord. Hij vond de nieuwe laatste zinsnede geheel in strijd met het in art. 14 aangenomen beginsel en stelde voor die bijvoeging weg te laten.

De heer Nolthenius verdedigde de wijziging als geheel met de billijkheid overeenkomende.

De Minister van Justitie verdedigde zijne veranderde redactie vooral op grond van de omstandigheid dat met de beslissing omtrent art. 14 alleen op de toekomst was gelet. Het publiek belang bragt mede dat voor het oogenblik de bevoegdheid tot de waarneming eener dubbele betrekking werd toegestaan.

De heer van der Linden zag in het nieuwe artikel eene bepaling in het belang van bijzondere personen, tegen het publiek belang aandruischende, waarom hij zich daartegen zou verklaren.

De heer van Asch van Wijck gaf de redenen op die hem zouden leiden zich niet van de stemming over dit artikel te onthouden.

Het amendement van den heer Dullert werd daarop met 34 tegen 31 stemmen verworpen.

Art. 93 en 94 werden zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Artikel 94a, luidende:

„De regterlijke indeeling des Rijks in arrondissementen en kantons, het getal, de zetels en de klassen der arrondissements-regtbanken en kantongeregten worden binnen twee jaren na het in werking treden dezer wet herzien en inmiddels op den bestaanden voet gehandhaafd",

werd vervangen door het artikel door den heer Dullert in de Vergadering van gisteren bij de behandeling van art. 54 voorgesteld en nu door den Minister overgenomen.

Nadat de heer van Eck en de Minister nog het woord hadden gevoerd, werd het nieuw art. 94*a* zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Na de goedkeuring van art. 95, vroeg bij de behandeling van art. 96, aangevende dat de wet in werking zou treden op 1 Jannarij 1862 of op een vroeger door den Koning te bepalen tijdstip, de heer van der Linden of het niet beter ware te stellen dat die termijn van het in werking treden nader bij de wet zou worden vastgesteld.

De Minister van Justitie de noodzakelijkheid van zoodanige bepaling niet inziende, stelde de heer van der Linden een amendement in dien zin voor, dat met 51 tegen 16 stemmen werd verworpen.

Na de goedkeuring van art. 96 en van de beweegredenen werd het wets-ontwerp zelf in stemming gebragt en daarbij met 41 tegen 26 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: Westerhoff, Begram, Duymaer van Twist, Thorbecke, de Brauw, Heemskerk Azn., van Goltstein, Schimmelpenninck, Luyben, van Voorthuysen, Hoffman, van Asch van Wijck, Kien, Meylink, van Heiden Reinestein, van Diggelen, van der Linden, van Hoëvell, Poortman, van der Veen, van Bosse, Wintgens, Reinders, Olivier, Wichers en Jespers.

Vóór hebben gestemd de heeren: Heemskerk Bzn., van Eck, Hoynck van Papendrecht, Delprat, Betz, Anemaet, Hoekwater, Idzerda, de Lom de Berg, Cool, Blussé van Oud-Alblas, van Franck, Lycklama à Nyeholt, Beens, Oomen, de Raadt, Hugenholtz, van Foreest, Storm van 's Gravesande, Gevers Deynoot, Zylker, Kerstens, Mensonides, van Heukelom, Dommer van Poldersveldt, Mackay, de Poorter, Nolthenius, de Bieberstein, Dullert, Dirks, Kingma, van Nispen van Sevenaer, Strens, Bots, Meeussen, Wybenga, van Lynden, van Wintershoven, Mijer en de Voorzitter.

Bij deze stemming was de heer Taets van Amerongen afwezig.

De Vergadering heeft bepaald dat de beraadslagingen over de begrootingswetten zullen aanvangen op Maandag aanstaande, des voormiddags ten elf ure.

WATERHOOGTEN IN DE HOOFDRIVIEREN.

November.	Rivieren.	Peilschaal-punten.	Rivierhoogte boven of beneden Amst. peil.	Rivierhoogte boven of beneden de onderschaal.	Tijdstip.	In 24 uren. Gewassen.	In 24 uren. Gevallen.
22	BOVEN-RIJN	*Keulen,*	+ 38.50	+ 2.65	8 ure	0.14	″
21	WAAL	*Nijmegen,*	+ 8.41	+ 2.19	8 ″	0.10	″
21	NEDER-RHIJN	*Arnhem,*	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
21	GELDERSCHE IJSSEL	*Westervoort,*	+ 9.02	1.65		0.09	
20		*Maastricht (brug)*	+ 43.21	+ 1.01	8	0.08	
20	BOVEN-MAAS	*Maastricht (hooiweg)*	+ 42.82		8 ″	0.04	″
21		*Grave,*	+ 6.85	+ 2.00	8 ″	0.19	
21	NIEUWE MAAS	*Brielle*	H. W. + 0.50		9 u. 0 m.	0.23	
			L. W. − 0.89		3 u. 45 m.	″	0.23

KONINKLIJKE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN.

De Afdeeling voor Wis- en Natuurkundige Wetenschappen zal eene gewone vergadering houden op Zaturdag den 24sten November e. k., des middags ten twaalf ure, in het gebouw der Akademie (Trippenhuis) te Amsterdam.

Wetenschappelijke bijdrage van den heer Harting, over nieuwere lenzenstelsels en de grenzen van het optisch vermogen der hedendaagsche mikroskopen.

W. Vrolik,
Secretaris der Natuurkundige Afdeeling.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN OORLOG.

** De Audientie van den Minister van Oorlog zal op Dingsdag den 27sten aanstaande geen plaats hebben.

's Gravenhage, den 22sten November 1860.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Landsgebouwen.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag, den 7den December 1860, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, in bijzijn van den Bouwmeester der Landsgebouwen, aan het locaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken, te 's Gravenhage, worden Aanbesteed:

het bouwen van een Magazijn voor Geneesmiddelen, en andere localen, te 's Gravenhage, ten dienste van het Departement van Oorlog, met de levering van al de daarvoor vereischte materialen.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving.

Het Bestek ligt ter lezing aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, en aan dat van het Provinciaal Bestuur van Zuidholland, te 's Gravenhage, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende 10 dagen vóór de besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Bouwmeester der Landsgebouwen W. N. Rose, en bij den Opzigter der Landsgebouwen W. L. van Zwet, beiden te 's Gravenhage, alwaar tevens op aanvrage de plans, opstand- en doorsnede-teekeningen verkrijgbaar zijn, [illegible], tegen betaling van [illegible]; de detailteekeningen liggen tevens ter inzage bij den Opzigter van Zwet; de Gegadigden kunnen des verkiezende daarvan afschriften doen maken.

's Gravenhage, 25 October 1860.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. ven Heemstra.

Provincie *Zuidholland.*

AANBESTEDING.

Op Maandag, den 26sten November 1860, des voormiddags ten $11^1/_2$ ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland, of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het 10de district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te 's Gravenhage worden Aanbesteed:

het driejarig onderhoud van de drie Overlaten, gelegen in den Waaldijk boven Dalem, alsmede van die in den Dijk gelegen over het Weidschild tusschen Gorinchem en Dalem, benevens van de Rijzen Bermen vóór den bovensten Overlaat, de Kapitale Gracht langs den Oever van het Weidschild en boven en beneden de Hulp- en Inundatiesluis te Dalem, vóór het Bastion nº. 7, en voor en met den Wolpherschen dijk beneden Gorinchem, ingaande den 1sten Januarij 1861 en eindigende den 31sten December 1863.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving.

Het Bestek ligt ter lezing aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van Zuidholland te 's Gravenhage, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende Woensdag vóór de Besteding, des morgens om tien ure, de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat J. A. Beijerinck te 's Gravenhage, en bij den Ingenieur J. Dirks te Gorinchem.

's Gravenhage, 16 October 1860.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. van Heemstra.

Provincie *Zuidholland.*

AANBESTEDING.

Op Maandag, den 26sten November 1860, des voormiddags ten $11^1/_2$ ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland, of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het 10de district, aan het gebouw van het Provinciaal Bestuur, te 's Gravenhage, worden Aanbesteed:

het leveren en plaatsen van drie Hardsteenen Peilschalen langs de rivier de Oude Maas, te Puttershoek, Oud-Beijerland en Spijkenisse.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving.

Het Bestek ligt ter lezing aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van Zuidholland, te 's Gravenhage, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende Dingsdag vóór de Besteding, des morgens om tien ure, de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat J. A. Beijerinck te 's Gravenhage, en bij den Ingenieur P. Caland te Rotterdam.

's Gravenhage, den 27sten October 1860.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. van Heemstra.

Hertogdom *Limburg.*

AANBESTEDING.

Op Maandag, den 26sten November 1860, des voormiddags ten 10 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in het Hertogdom Limburg, of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het 7de district, aan het gebouw van het Provinciaal Bestuur, te Maastricht, worden Aanbesteed:

1º. de uitvoering van eenige werken tot verbetering van het vaarwater der rivier de Maas, in de gemeente Borgharen; en

2º. de uitvoering van eenige werken tot voortzetting der verbetering van het vaarwater der rivier de Maas beneden Roermond.

Deze Aanbesteding geschiedt bij enkele inschrijving.

De Bestekken liggen ter lezing aan het gebouw van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, en aan dat van het Provinciaal Bestuur van het Hertogdom Limburg te Maastricht, en op alle zoodanige plaatsen alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemeld Hertogdom ter lezing gelegd worden.

Drie dagen vóór de Besteding wordt de noodige plaatselijke aanwijzing gedaan, en zijn voorts nadere inlichtingen te bekomen bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat, voor het eerstgemelde werk bij den Ingenieur van Opstall te Maastricht, en voor het laatstgemelde bij den Adspirant-ingenieur van Beusekom te Roermond.

's Gravenhage, 30 October 1860.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. van Heemstra.

Hertogdom *Limburg.*

AANBESTEDING.

Op Maandag, den 26sten November 1860, des voormiddags ten 10 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in het Hertogdom Limburg, of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het 7de district, aan het gebouw van het Provinciaal Bestuur te Maastricht worden Aanbesteed:

1º. het maken van eene voorziening aan den regter Maasoever, onder de gemeente Stevensweert; en

2º. de uitvoering van eenige werken tot verbetering van de rivier de Maas, aan den zoogenaamden Hollander, onder de gemeente Linne.

Deze Aanbesteding geschiedt bij enkele inschrijving.

De Bestekken liggen ter lezing aan het gebouw van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van het Hertogdom Limburg te Maastricht, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemeld Hertogdom ter lezing gelegd worden.

Drie dagen vóór de Besteding wordt de noodige plaatselijke aanwijzing gedaan, en zijn voorts nadere inlichtingen te bekomen bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat te Maastricht, en bij den Adspirant-ingenieur van Beusekom te Roermond.

's Gravenhage, 30 October 1860.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. van Heemstra.

MINISTERIE VAN MARINE.

** De Minister van Marine, van voornemen zijnde, op den 26sten November 1860, op de navolgende wijze, onder zijne nadere goedkeuring, te doen Aanbesteden de levering van het benoodigde Munitiebrood en versch Rundvleesch, ten behoeve der equipages van Zr. Ms. schepen en vaartuigen van Oorlog binnengaats, van den 1sten Januarij tot den 31sten December 1861,

Brengt ter kennis van de belanghebbenden:

dat de biljetten van inschrijving, op gezegeld papier geschreven en door de gegadigden zelven onderteekend, uiterlijk op den 26sten dezer maand, des voormiddags vóór 12 ure, vrachtvrij, behooren te zij bezorgd, als:

voor de levering van versch Rundvleesch, ten behoeve van Zr. Ms. Zeemagt ter reede van Texel en in het Nieuwe Diep, bij den Directeur en Kommandant der Marine te Willemsoord;

voor de leveringen van Munitiebrood en versch Rundvleesch, ten dienste van Zr. Ms. Zeemagt te Hellevoetsluis, bij den Directeur en Kommandant der Marine aldaar; en

voor de levering van versch Rundvleesch, ten behoeve van Zr. Ms. Zeemagt te Vlissingen en op de Schelde, bij den Directeur en Kommandant der Marine te Vlissingen;

dat de gemelde biljetten moeten bevatten duidelijke opgaven van de namen, voornamen en woonplaatsen der inschrijvers en van hunne borgen, zoomede van de prijzen (in schrijfletters), waarvoor men geneigd is de levering van het bovengenoemde, overeenkomstig de voorwaarde van aanbesteding, per 100 Ned. pond aan te nemen;

dat inschrijvingsbiljetten, welke niet aan de hiervóór opgegeven vereischten voldoen, waarin bij-conditien vervat, doorhalingen of schriftdelgingen gedaan zijn, van de mededinging uitgesloten zullen worden;

dat, ten voormelden dage en ure, door de genoemde Directeuren en Kommandanten der Marine, ieder voor zooveel zijn ressort betreft, in tegenwoordigheid der gegadigden, de opening der inschrijvingsbiljetten en de voorloopige toewijzing aan de minst inschrijvenden zal geschieden; en eindelijk,

dat de bestekken dezer aanbesteding, dagelijks (Zondagen uitgezonderd), van 10 ure des morgens tot 2 ure na den middag, ter lezing liggen ter Secretarie van het Departement van Marine te 's Gravenhage, aan de bureaux van de Directien der Marine te Willemsoord, te Amsterdam, te Hellevoetsluis en te Vlissingen, alsmede ter griffien van de heeren Commissarissen des Konings in de provincien Gelderland en Noordbrabant en het Hertogdom Limburg.

's Gravenhage, den 8sten November 1860.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden de navolgende bekendmakingen, als:

I. ZWEDEN.

1°. *Lichttoren op de punt van Agön.*

Het bestuur der Koninklijke Zweedsche Marine brengt ter kennis van Zeevarenden, dat een kustlichtgebouw, bestaande in het woonhuis met een daaraan verbonden *wit geverwden lichttoren*, van hout, opgerigt is op het *Oostelijk uiteinde der punt van Agön*, buitenwaarts van *Hudiksvall*: op 61° 33′ 0″ *N. breedte* en op 17° 29′ 0″ *Lengte Oost van Greenwich.*

In het bovengedeelte van de op dezen toren geplaatste lantaren is gesteld een *ronddraaijend lichttoestel*, met drie verzilverde spiegels, welke, met een omloopstijd van 2 *minuten*, *drie korte*, *maar scherpe schitteringen* geven, over alle streken van N. N. W. *door het Noord*, *Oost en Zuid* tot Z. W. $^1/_2$ W. op het miswijzend kompas, terwijl het overige van den verlichtingscirkel verduisterd is door de met bosch begroeide hoogten op het eiland.

Het lichtgebouw staat op eene hoogte van 60 voeten, en het licht is 35 voeten daarboven, zoodat dit 95 voeten boven de zee verheven is, en alzoo met gewone heldere nachten van het scheepsdek gezien wordt op 12 minuten afstand.

Nabij het lichtgebouw, hetwelk overigens *rood* geverwd is, zijn, om bij dag het kenmerk te verzekeren, twee bijgebouwen, het eene *rood* geverwd, het andere *wit* gepleisterd.

Het licht, dat des avonds van den 10den September ontstoken is, zal van dien tijd af branden op de voor de Rijkslichten bestemde tijden.

2°. *Licht van de Grofsmederij van Höganäs.*

Het bestuur de Koninklijke Zweedsche Marine brengt onder de aandacht der Zeevarenden, dat aan *de Grofsmederij van Höganäs*, gelegen aan de *Zweedsche kust* op 56° 11′ 50″ *N. breedte* en 12° 34″ 20″ *lengte Oost van Greenwich*, overeenkomstig met hetgeen in *Gustz van Klint's* aanwijzing tot de kaarten van *Bohusbogt* en het *Kattegat* alreeds is opgemerkt, van de schoorsteenen dier fabriek somwijlen een schijnsel zigtbaar is, hetwelk ligtelijk degenen zou kunnen van den weg brengen, die, onbekend met het vaarwater, zich van het *Kattegat* in *de Sond* (*Oresund*) zoeken te begeven; maar overmits de gezagvoerders 's nachts zoowel de lichten van *Kullen*, als van *Nackehoved* hebben tot aanwijzing van dit vaarwater, zoo zal onder behoorlijk acht geven op deze vuren, geene misgissing met opzigt tot het schijnsel van de genoemde schoorsteenen kunnen plaats grijpen.

II. NOORWEGEN.

Het Marine-departement te *Christiania* brengt ter kennis van zeevarenden:

1°. dat het *kustlicht* van *Tjeldö* in het ambt *Stavanger* ontstoken wordt 's avonds *den* 10*den Augustus*, en zal blijven branden tot *den* 16*den Mei*;

2°. dat de tijd, gedurende welken het voortaan zal ontstoken worden, is van den *den* 15*den Julij tot den* 16*den Mei*;

3°. dat de tijd van branden voor *Skraaven*, *Svolvaer*, *Stamsund*, *Svino*, en de lichten van *Glopen*, in *Lofoten*, voortaan zal zijn van *den* 1*sten September tot den* 14*den April.*

's Gravenhage, den 2den November 1860.

De Minister voornoemd,
J. S. LOTSY.

Provincie *Noordbrabant*.

AANBESTEDING.

Op Dingsdag, den 27sten November 1860, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door Heeren Gedeputeerde Staten van de provincie Noordbrabant in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het zesde district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te 's Hertogenbosch, worden Aanbesteed:

het onderhoud van den Provincialen Grind- en Klinkerweg van Helmond naar Deurne, ingaande den 1sten Januarij 1861 en eindigende den 31sten December 1861.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving.

Het Bestek ligt ter lezing aan het locaal van het Provinciaal Bestuur van Noordbrabant te 's Hertogenbosch, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende twee dagen vóór de Besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat L. Rijsterborgh en bij den Ingenieur J. de Kruyff, beiden te 's Hertogenbosch, benevens bij den provincialen Opzigter H. P. Koenen te Veghel.

De Gedeputeerde Staten van Noordbrabant,
P. J. BOSCH VAN DRAKESTEIN.
De Griffier,
VAN COOTH.

REGISTRATIE EN LOTERIJEN.

Bij de *Vierde* trekking der *Derde* Klasse van de 243ste *Staats-Loterij*, op Donderdag den 22sten November 1860, zijn prijzen van duizend gulden of daarboven te beurt gevallen aan de navolgende nommers:

N°. 7128 een prijs van 1500 gulden,
» 11398 » » » 25,000 »

De Directeur der Staats-Loterij,
J. H. FRIESWIJK.

MARINE.

Openbare aanbesteding aan 's Rijks werf te Amsterdam, op Zaturdag den 1sten December 1860, des voormiddags ten elf ure, van:

het onderhoud van de Kazerne der Mariniers aldaar gedurende het jaar 1861.

Volgens Bestek en Voorwaarden welke daarvan ter lezing liggen ter Secretarie van het Departement van Marine te 's Gravenhage, en van de Directien der Marine te Willemsoord, Vlissingen, Hellevoetsluis en Amsterdam, en aan het locaal der Maatschappij tot verbetering van den Werkenden Stand aldaar (O. Z. Voorburgwal bij het Vredenburg); zullende twee dagen vóór de Besteding, des morgens van 10 tot 11 ure, de noodige aanwijzing geschieden, terwijl inmiddels nadere inlichtingen te verkrijgen zijn bij den hoofdingenieur der Marine aan voormelde werf.

De Inschrijvingsbiljetten op zegel, behelzende de namen en woonplaatsen van den Annemer en zijne Borgen, mitsgaders de aannemingsom in schrijfletters zullen vóór of uiterlijk op den dag der Aanbesteding, des voormiddags ten elf ure, france moeten bezorgd worden ter Secretarie van de Directie der Marine te Amsterdam.

Amsterdam, 8 November 1860.

De Directeur en Kommandant der Marine,
C. J. BERGHUIS.

MARINE.

Openbare Herbesteding bij inschrijving, op Woensdag den 5den December 1860, des voormiddags ten 11 ure van:

het successivelijk weghalen van 's Rijks Werven en Drooge Dok te Vlissingen van al de gedurende het jaar 1861 voorkomende Mot en Krullen.

Volgens de gewijzigde voorwaarden, welke ter lezing liggen ten Burele van den Hoofdingenieur der Marine aldaar.

De inschrijvingsbiljetten zullen, op zegel en behoorlijk gesloten, uiterlijk op voorschreven dag en uur ter Griffie van de Directie der Marine te Vlissingen moeten bezorgd zijn.

Vlissingen, 20 November 1860.

De Directeur en Kommandant der Marine,
DE SMIT V. D. BROECKE.

OPENBARE AANBESTEDING.

De Inspecteur in de tweede Inspectie van fortificatien, of, bij zijne afwezigheid, de Kapitein, Eerstaanwezende Ingenieur te Willemstad, zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar Aanbesteden:

het inrigten van eene Legerplaats bij Willemstad.

Deze Aanbesteding zal geschieden op Donderdag den dertienden December 1860, des morgens ten elf ure, in het Koffijhuis de Hoop, te Willemstad, alwaar van den vijfden te voren het Bestek zal liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te Willemstad, die op den 12den December 1860, des voormiddags ten tien ure, op het terrein aanwijzing zal doen.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Bij onderhandsche Acte, den 17den dezer maand te Dordrecht geteekend en bij uittreksel op heden overgeschreven ter griffie van de Arrondissements-regtbank te Dordrecht, is tusschen *Wouter de Bruyn* en *Martinus David Maijer*, beiden wonende te Dordrecht, en *Cornelis Johannes Wilton van Reede*, wonende te Rotterdam, aangegaan eene Vennootschap tot het voortzetten der aan hun toebehoorende onderneming, ten onderwerp hebbende de uitoefening:

1°. van eene Stoombootvaart tusschen Dordrecht en Rotterdam en terug, en tusschen Rotterdam en den Moerdijk en terug; en

2°. van eene Fabriek van Stoom- en alle andere soorten van werktuigen, en van eene Smederij te Dordrecht,

en zulks voor een onbepaalden tijd en onder de Firma van *W. de Bruyn* e. s., waarvan de hoofdzetel gevestigd blijft te Dordrecht. Ieder der Vennooten zal de handteekening der Firma hebben; doch het aankoopen van onroerende goederen, het aangaan van borgtogten en het opnemen van gelden zal niet kunnen geschieden dan onder de bijzondere handteekening van al de Vennooten.

Dordrecht, den 21sten November 1860.

*** De ondergeteekende, Advocaat te Utrecht, bij Vonnis van de Arrondissements-regtbank aldaar, van 7 September 1860, benoemd zijnde tot Curator in de onbeheerde Nalatenschap van Vrouwe *Johanna Maria Roos*, Weduwe van *Paulus van Griethuizen*, gewoond hebbende te Utrecht en aldaar overleden den 8sten Julij 1860, roept bij deze, overeenkomstig Art. 1174 van het Burgerlijk Wetboek, diegenen op, welke zich als wettige Erfgenamen dier Nalatenschap zouden kunnen gedragen, en verzoekt hen, zich te dien einde ten zijnen huize aan te melden vóór 1 Januarij 1861.

De Curator voornoemd,
G. A. VISSCHER.

TELEGRAPHISCHE BEURSBERIGTEN.

DONDERDAG 22 NOVEMBER 1860.

Amsterdam.

	pCt.			
NEDERL. Werkelijke Schuld.	$2^1/_2$	$62^{13}/_{16}$	$62^7/_8$	—
Dito dito	3	$75^1/_2$	—	—
Dito dito	4	$97^3/_4$	$97^7/_8$	—
Handel-maatschappij		—	—	—
SPANJE	$1^3/_4$	$40^1/_4$	—	—
Binnenlandsche	3	$47^1/_2$	—	—
PORTUGAL, oude.	3	$45^3/_8$	$45^3/_4$	$45^3/_4$
RUSLAND, oude	5	$101^3/_4$	—	—
Nieuwe	5	$101^1/_8$	—	—
Hope	4	$77^1/_4$	—	—
Stieglitz	4	$77^1/_4$	—	—
Dito, 5de serie	5	—	—	—
Dito, 6de serie	5	$96^1/_{16}$	$96^1/_8$	—
Leening 1860	$4^1/_2$	$89^3/_4$	—	—
OOSTENRIJK, Metalliek . . .	5	$45^3/_4$	$45^{15}/_{16}$	$45^{13}/_{16}$
Dito	$2^1/_2$	$24^5/_8$	—	—
Zilveren.	5	$67^3/_4$	—	—
Nationalen	5	$52^{15}/_{16}$	$53^1/_4$	$53^1/_8$

LONDEN, Consols.	—	ANTWERPEN, Metalliek. .	—
Spanje	—	Spanje	—
PARIJS, Fr. rente . . .	—	WEENEN, Metalliek. . .	66.50
Spanje	—	Wissel Londen. . . .	135.40

Van Londen, Parijs en Antwerpen is geen notering ontvangen.

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.